

Fotoğraf: İlk imza günü. 9/A sınıfı, 24 Kasım 2022.

TANITIM BÜLTENİNDEN:

Okulumuzun ilk öğrencileriyle Ekim 2020’de “Hazırlık A” sınıfında bilişim güvenliği kapsamında ders dışı bir sohbetimiz oldu. Söz sözü, konu konuyu açtı... Orada ele aldığımız başlıklar, o sınıfla sınırlı kaldı.

Söz uçar, yazı kalır atasözüne kulak asarak senin ve arkadaşlarının okul ve mesleki yaşamlarında, özellikle de şu an oturduğunuz sıralarda daha iyi bir beş yıl geçirmenize katkı sağlayacak konuları yazayım ve böylelikle sohbetimiz her an ulaşılabilir olsun, sizden sonraki öğrencilerimizin de yolculuğuna destek olsun istedim. Nitekim Şirazlı Sadi, **bütün bu bahçeleri gezip de dostlara bir hediyeye götürmezsem yazık olur** der. Kimseye dışarıdan hiçbir şeyin öğretilmeyeceğini, yalnızca farklı bir bakış açısı sunulabileceğini, kişinin sorumluluk üstlenerek harekete geçmediği sürece kendisine yarar sağlanamayacağını tecrübe ederek yazdığım bu satırlarda -kabul etmek istersen tabii- benim de hediyem bu olsun istedim.

Bu kılavuz kitapta ele aldığım konuları sıklıkla Türk ve dünya bilgilerinin tecrübelerinden örnekler ve sözlerle desteklemeye özen gösterdim. Nitekim tecrübelerden ders alabilirsek onlar bize Kutup Yıldızı gibi parlar ve böylelikle yola ikinci kez çıktığımızda yolumuza pusula olurlar.

Günümüzdeki veri yığınları arasındaki bu karmaşıklığın neden olduğu kafa karışıklığı karşısında analiz felcine yakalanmadan, gereğinden fazla düşünmekten işe koşulamama haline kapılmadan harekete geçmeni sağlamak, bu denli yoğun gündemin arasında kendi gündemini oluşturarak odağını ve önceliğini anımsatmak, tıpkı bir araç farı gibi, gelecekte ne olacağını bilemediğimiz bu yaşamda, bu satırlar aracılığıyla yolculuğunda 100 metre önünü gösterebilirim kendimi başarılı sayarım.

Kore halk şarkısı Arirang’da şu sözler geçer:

Gönlümüzden geçen hayaller / Gökteki yıldızlar kadar çaktır.

İşte o gökteki yıldızlar kadar hayallerinin ve gayretinin olmasını dilerim. Nitekim **insan, bu dünyada hayal ettiği müddetçe yaşar**. Ümidim, ömrünü aşan hayallerinin olmasıdır.

Genç arkadaşım! Öğretmen odur ki kişiye saklı olanını gösterebilsin. Bu uğurda ben şimdilik bu kadarını yapabildim. Bu yolda sizler daha iyi işler ortaya koyacaksınız. En içten dileğim de budur.

Yeniden, **yuvaya** hoş geldin!

Cafer ULUÇ

30 Ağustos 2022, İstanbul.

</ HANF:DJN1:J>:H1995 >

Bu kitabı, *istiklal ve istikbalimiz için* bağımsız savunma sanayiimiz uğruna çalışan ve bu uğurda serden geçenleri unutmamak¹ ve unutturmamak adına:

Modern Türk savunma sanayiimizin kurucularından, ülkemizin ilk endüstriyel silah tasarımcısı olduğu kadar girişimciliğiyle üreten ve henüz 29 yaşında iken Bakü'yü düşman işgalinden kurtaran komutan

Nuri Killigil Paşa'ya,

Kurtuluş Savaşımız boyunca silah ve mühimmatını üreten; ülkemizin ilk uçak ve denizaltı bombalarını üreterek Hava Kuvvetlerimizin kullanımına sunan; Yunanistan, Bulgaristan, Mısır ve Polonya'ya ihracat gerçekleştiren

Şakir Zümre'ye,

Ülkemizin ilk özel havacılık işletmesini kuran, ilk yerli yolcu uçağını üreten, bağımsızlığın güçlü ekonomiyel² olabileceğini bilerek bu amaçla ve hedefle yaşayan büyük girişimci, memleketi demir ağlarla ören

Nuri Demirağ'a,

Atatürk'ün yurt dışına öğrenim görmesi için gönderdiği ilk uçak mühendislerimizden; özgün olarak tasarladığı uçakları hem üreten hem de test pilotluğunu üstelenen ve bu uğurda şehit düşen

Selahattin Reşit Alan'a,

İlk Türk uçağını 28 yaşındayken 1924'te üreten, 41 yaşında Almanya'da girdiği mühendislik fakültesini 1,5 yılda bitiren, engellemelere rağmen yılmadan, vazgeçmeden mücadelesiyle hayalleri peşinde gökyüzünü aşan

Vecihi Hürkuş'a

ve adı yok kendi var olan *o devlere, o güzel atlara binip gidenlere* ithaf ediyorum. Aziz ruhları, biz onların açtığı yoldan, gösterdikleri hedefe doğru giderken yeni izlerin peşinde olduğumuz sürece şad olacaktır.

¹ Japon atasözü: *Hava soğuduğunda gölge veren ağaçlar unutulur.*

² Karahanlı Türklerinden Yusuf Has Hacib, 11. yüzyılda kaleme aldığı Kutadgu Bilig'de şöyle der: *İlin ve devletin direği ikidir: Birisi som altın, diğeri kılıç.*

“Bana ringa balığı³ verme; ringa balığı tutmayı öğret.”

s4tcmd

³ Linus Torvalds, 9 Mayıs 1996’da Linux’a maskot çizimi için şu görüşte bulunarak bugünkü halini vermiştir: *Ringa balığı yemiş, oturan, sevimli bir penguen hayal edin...* Ayrintı için: www.linuxscrew.com/2007/11/14/why-penguin-is-linux-logo

Öğrencilik Yılları	120
Yaşamımızı alışkanlıklarımız yönlendirir	121
Lise yıllarının biricikliği.....	131
Arkadaşlık	133
Üniversite deneyimi	155
Planlı ve odaklı bir yaşam (mümkün mü?)	169
Öneriler	177
Okula başlar başlamaz yapılacak ilk 10+1 iş.....	177
Soru sormak.....	178
Kitap kokusu.....	179
Öğrenme nasıl gerçekleşir?	183
Ders dışı etkinlikler	191
Öğrenmek için öğretmek	191
Görünür olmak	192
Başarılı olmak.....	203
Kendine sorman gereken sorular	205
Doç. Dr. Muhammed Ali Aydın ile söyleşi	216
Kariyer Seçenekleri	223
İstanbul'u Yaşamak	226
Her Güzel Şeyin Sonu.....	238
Dedem Korkut der ki.....	240

*Kalbi eğitmeden akli eğitmek, eğitim değildir.
Vicdan olmadan bilgi sahibi olmak, tehlikelidir.*

— Aristo

Küçük hanımlar, küçük beyler!

*Sizler hepiniz geleceğin bir gülü, yıldızı,
geleceğin ışığısınız. Memleketi asıl ışığa
boğacak sizziniz. Kendinizin ne kadar
önemli, değerli olduğunuzu düşünerek
ona göre çalışınız.*

Sizlerden çok şeyler bekliyoruz.⁴

K. Atatürk

⁴ Bursa'da kendisini karşılayan çocuklara hitaben söylenmiştir.
Tarih: 19.10.1922

Okul Müdürümüzden

Tur4n inkılı

Kurucu Okul Müdürü

Teknopark İstanbul Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi

Sevgili Öğrenciler,

Bilgi ve iletişim teknolojilerinin hızlı gelişimiyle birlikte ülkelerin, kültürlerin ve bireylerin birbirlerine olan uzaklığı yok denecek kadar yakınlaşmakta, bilgi üretimi her geçen saniye devasa boyutlara erişmekte, yaşamımızın her anı nesnelerin İnternet'i aracılığıyla dijital ortamda yer edinmektedir. Bu durum birçok yarar sağladığı gibi olumsuz etkilere de neden olmaktadır. Gerek kişisel gerek tüzel gerekse de ulusal ve küresel anlamda büyük bir ivme kazanan veri güvenliği beraberinde bilginin ve bilişim sistemlerinin korunması, erişilebilirliğinin ve bütünlüğünün sağlanması büyük önem arz etmektedir. Son kullanıcıdan şirketlere, kritik altyapı sistemlerinden devlet kurumlarına kadar veriler dijital ortamda işlenmekte ve saklanmaktadır. Geldiğimiz bu noktada tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de nitelikli siber güvenlik uzmanına gereksinim her geçen gün giderek artmakla birlikte büyük bir dijital dönüşüm yaşanmaktadır. Nitekim Bakanlığımızın 2023 Eğitim Vizyonunda siber güvenliğin önemi vurgulanmış olup eğitim müfredatında yer edinmesine yönelik kazanım belirtilmiştir.

Sevgili Siber Akıncılar,

Okulumuz, yukarıda arz ettiğim üzere, bir proje okulu olup ülkemizin siber güvenlik alanında eğitim ve öğretim programı yürüten ilk lisesidir. Böylesine özel bir amaçla kurulan bu okulda daha özel olan siz gençlerimizle birlikte bu yolu yürüyeceğimiz için, vatana millete birlikte hizmet edeceğimiz için pek mutlu, pek gururluyuz.

Okulun kurulum temellerini birlikte attığımız, aynı zamanda liseden öğrencim, şimdilerde ise çalışma arkadaşım, kardeşim, Cafer Hoca'nız ile projeye başladığımızda yıl 2015'ti. O günlerin hayali, şu anın gerçeği... Bu okul, aynı zamanda sizler için canlı kanlı bir girişimcilik örneğidir.

Bu kılavuz kitap iki yıllık bir emeğin ürünüdür. Sizler için her bir konu incelenip sık dokunmuş, inci gibi dizilmiş. İçeriklerin en heyecan verici yanı ise konuların birbirlerine olan bağlantıları oldu. Yazar, özenle seçtiği Türk ve dünya aydınlarını, devlerini ardına alarak daha uzakları görebilmeniz niyetiyle yola çıkmış...

“Eline, emeğine sağlık Cafer'im!” diyor ve sizlere fayda sağlayacağını düşündüğüm bu eserin -yazarın da ifadesiyle- hakkını vereceğinize inanıyorum.

Sevgili Gençler,

Türkiye'nin ilk siber güvenlik lisesinde, Teknopark İstanbul Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde sizleri ağırlıyor olmaktan büyük memnuniyet duyuyoruz. Aramıza hoş geldiniz, sefalar getirdiniz! “Güvenli gelecek burada.” diyor ve siz değerli öğrencilerimize mutlu, güvenli bir hayat diliyorum.

Sevgi ve saygılarımla...

Turan ÇİNKİLİÇ

Teknopark İstanbul MTAL Kurucu Okul Müdürü

Sunuş

Doç. Dr. Muh4mm3d 4l1 4yd1n

*Siber Güvenlik Anabilim Dalı Başkanı
Bilgisayar Mühendisliği, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa*

Sevgili Öğrenciler,

Siber güvenlik alanındaki yetişmiş insan gücü kaynağına olan ihtiyaç her geçen gün artmaktadır. Dünyadaki siber saldırılar ve siber savaş riskleri siber güvenlik alanında devletlerin ve özel sektörde iyi yetişmiş insan kaynağına sürekli ihtiyaç olacağını göstermektedir. Özellikle tüm dünyada pandemi süreci de göstermiştir ki dijitalleşmenin her alanda daha etkin olarak sürdüğü ve buna bağlı olarak da siber güvenlik risklerinin artacağı öngörüsü söz konusudur. Bu bağlamda sadece ülkemiz özelinde değil tüm dünya genelinde bu alanda yetişecek insan kaynağı önem arz etmektedir.

Ülkemizin uzun vadeli gelecek vizyonuna, siber güvenlik alanındaki hedeflerine erişmesinde sağlayacağınız katkılar için tüm enerjinizi

vereceğinize sonsuz inanıyorum. Dünyadaki siber saldırıların sayısının oldukça arttığı ve artmaya devam ettiği günümüzde ülkemiz için üreteceğiniz katma değer çok kıymetli olacaktır. Siber güvenlik alanında yetişen genç insan gücü ülkemizin siber güvenlik alanındaki çalışmalarına uzun yıllar katkı sağlayacaktır.

Bir zincirin en zayıf halkası kadar güçlü olduğumuzu düşünürsek sadece siber güvenlik alanında değil tüm bilgi teknolojileri, haberleşme ve matematik başta olmak üzere bilişim neferleri olarak geleceğinizi çok emin adımlar ile inşa etmenizde okulunuzun eğitim hayatınız boyunca size edeceği rehberlik çok değerlidir. Kendi kendine öğrenme yetisi olan ve öğrenmeye daima açık gençler olmanız bu alandaki başarınızı kariyeriniz boyunca destekleyecektir.

Sizler gibi hedefleri parlak gençlerin merak duygularının hiç azalmamasını, önünüzdeki uzun yolda ülkemiz için daima emin adımlarla yürümenizi diliyorum.

Doç. Dr. Muhammed Ali AYDIN

Siber Güvenlik Anabilim Dalı Başkanı

Bilgisayar Mühendisliği, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa

SİBER AKINCILARLA TÜRK KAHVESİ

"...Belli ki o insan hayatta düşünmüş, üzölmüş, sevilmiş, görmüş geçirmiş, güzel şeyler görerek heyecanlanmış, felaket görerek heyecanlanmış, endişeli durumlar görerek heyecanlanmış, okumuş; okuduğundan etkilenmiş. Bunlar hep insanın yüzüne yansır. Yaşanmışlıklar erkeğın de yüzüne vurur kadının da. Bunları yapmayanın yüzünde hiçbir ifade bulunmaz. Yüzünüz her zaman yaşadıklarınızın aynasıdır. Olgun ve bilge bir çehre edinmeniz dileğiyile."

İLBER ORTAYLI

Bir Ömür Nasıl Yaşanır? kitabından.

Önce Söz: Her Güzel Şeyin Başlangıcı

Söz kulağa, yazı uzağa gider.

– Türk atasözü.

C4f3r Uluç

gökyüzünün öğrencisi...

Okulumuzun ilk yılına, korona virüsünün neden olduğu küresel salgını yaşadığımız bir döneme denk gelmesiyle başladık. Bu süreçte uzaktan öğretim yöntemiyle başladığımız derslere Bakanlığımızın aldığı önlemler doğrultusunda 19 Ekim 2020’de yüz yüze ders yapma olanağına kavuştuk. Ertesi hafta “Hazırlık A” sınıfında bilişim güvenliği kapsamında ders dışı bir sohbetimiz oldu. Söz sözü, konu konuyu açtı... Orada ele aldığımız başlıklar o sınıfla sınırlı kaldı.

Söz uçar, yazı kalır atasözüne kulak asarak senin ve arkadaşlarının okul ve mesleki yaşamlarında, özellikle de şu an oturduğunuz sıralarda daha iyi bir beş yıl geçirmenize katkı sağlayacak konuları yazayım ve böylelikle sohbetimiz her an ulaşılabilir olsun, sizden sonraki öğrencilerimizin de yolculuğuna destek olsun istedim. Nitekim Şirazlı Sadi, *Bütün bu bahçeleri gezip de*

dostlara bir hediye götürmezsem yazık olur der. Kimseye dışarıdan hiçbir şeyin öğretilmeyeceğini, yalnızca farklı bir bakış açısı sunulabileceğini, kişinin sorumluluk üstlenerek harekete geçmediği sürece kendisine yarar sağlanamayacağını tecrübe ederek yazdığım bu satırlarda -kabul etmek istersen tabii- benim de hediyem bu olsun istedim. Bilirim ki insan, zihninde ve gönlünde tahayyül edebildiğiyle sınırlar dünyayı ve bu farkındalık etrafında şekillenir geriye kalan her şey.

Genç arkadaşım! Denildiği gibi *hayat, dersinde işlemediği konuyu sınavda soran öğretmen gibidir*. İşte durum böyle iken öncelikle bu gerçekten hareketle konuları ele almaya, olabildiğince net biçimde sana aktarmaya gayret ettim. Bunu yaptım ki *odadaki fili*⁵ yok sayanlardan, bakar görmezlerden olmayalım.

Günümüzdeki veri yığınları arasındaki bu karmaşıklığın neden olduğu kafa karışıklığı karşısında analiz felcine yakalanmadan, gereğinden fazla düşünmekten işe koşulamama haline kapılmadan harekete geçmeni sağlamak, bu denli yoğun gündemin arasında kendi gündemini oluşturarak odağını ve önceliğini⁶ anımsatmak, tıpkı bir araç farı gibi, gelecekte ne olacağını bilemediğimiz bu yaşamda, bu satırlar aracılığıyla yolculuğunda 100 metre önünü gösterebilirim kendimi başarılı sayarım.⁷

Bildiğin üzere arkadaşlarının birçoğu İstanbul dışından. Çevre ilçelerden ve gönül koymaz isen şunları demek istiyorum: Avrupa Yakası'ndan ya da il dışından geldiyse sana ve ailine minnettarım. Bu çok büyük bir karar! Henüz 13-14 yaşında aileni bırakıp başka bir ile gitme cesaretini gösterdiğin için, bize güvendiğin için teşekkür ederim. Ailenden uzak kaldığına, onlara hasret duyduğuna degecek bir yerdesin. Hem zaten özlemek pek büyük bir nimettir. KV'de şöyle bir söz vardı: *Hasretin de bir kokusu vardır. Tıpkı ekmek gibi*

⁵ Bu kavram, herkesin bildiği ancak kimsenin konu üzerine konuşmak istemediği durumlarda dile getirilir. Görmezlikten gelme, ortada olan sorun yokmuş gibi davranma halidir ancak fil, tüm gerçekliğiyle oradadır.

⁶ Zaman yönetimi ve öncelik konusunu çok iyi anlattığımı hissettiğim bir ifade: *Gemi batarken ortalığı süpürmeyi sürdürmek...*

⁷ "İyi bir öğretmen, kendisini yavaş yavaş gereksiz kılabilen kişidir."

kokar. Ne güzel bir ifade değil mi? Gerçekten de öyledir çünkü özlemek de bir nimettir; tıpkı ekmek gibi...

Genç arkadaşım... Hakkını vereceğin bir beş yıl geçirmeni umuyor ve “Yaşadım be!”⁸ diyeceğin bir ömür diliyorum.

Kore halk şarkısı Arirang’da şu sözler geçer:

*Gönlümüzden geçen hayaller,
Gökteki yıldızlar kadar çoktur.*

İşte o gökteki yıldızlar kadar hayallerinin ve gayretinin olmasını dilerim. Nitekim *insan, bu dünyada hayal ettiği müddetçe yaşar.*⁹ Ümidim, ömrünü aşan hayallerinin olmasıdır.

Öğretmen odur ki kişiye saklı olanını gösterebilsin.¹⁰ Bu uğurda ben *şimdilik* bu kadarını yapabildim. Bu yolda sizler daha iyi işler ortaya koyacaksınızdır. En içten dileğim de budur.

Yeniden, *yuvaya* hoş geldin!

30 Ağustos 2022, İstanbul.

⁸ Doğan Cüceloğlu’na saygılarımla... (1938-2021).

⁹ Yahya Kemal Beyatlı’nın “Deniz Türküsü” şiirinden bir parça.

¹⁰ Bu konuda Gazali’nin teşbihi harikadır: *Cevizi kırıp özüne in(e)meyen hepsini kabuk sanır*. Öğretmen, öğrencisinin o anki durumunu görür, bilir; dahası için özüne inme zahmetine girerek öğrencisinin gönlünü rahatlatır, özüne ayna tutar. Stephen R. Covey’in şu sözünü eklemesem olmazdı: *Bir insana verebileceğini en büyük armağanlardan biri, sahip olduklarını asla bilmedikleri, görünür olmayan bir yönlerine ilişkin yapıcı geri bildirimlerdir.*

"Sakın bir çivi küçümseme.

Bir çivi, bir nal; nal, bir at; at, bir komutanı;

Komutan, bir orduyu; ordu, koca bir ülkeyi kurtarır.

Ve sakın bir yavruyu küçümseme!

O, bir gün kaplan olabilir!"

- Cengiz Han (1162 - 1227)

Kitabın Adı: Devlerin Omzunda Yükselmek de Nedir?

Bu kılavuz kitapta ele aldığım konuları sıklıkla Türk ve dünya bilgelerinin tecrübelerinden örnekler ve sözlerle desteklemeye özen gösterdim. Nitekim tecrübelerden ders alabilirsek onlar bize Kutup Yıldızı gibi parlar ve böylelikle yola ikinci kez çıktığımızda yolumuza pusula olurlar. Bu gerçekle birlikte yine de bilirim ki -pek haklı olarak- kişi öğüdü alırken kulağını kapatır ve gözlerini açar. Bilindiği üzere en etkili öğüt, söylemekten öte uygulayarak örnek olabilmekten geçer. Söyledikleri ve yaşantısı benzer olan kişilerle olmak, bu hassasiyeti gözeterek *olduğu gibi görünenlerin* yanında yöresinde olmak, olamıyorsak da eserlerini takip etmek yaşamımızda aldığımız ve alacağımız yolda bize kılavuzluk ederler.

Takdir edersin ki çoğu zaman *bir musibet bin nasihatten eyice olur* ki işte bu yaşamaktır, deneyimlemektir ve kalıcı olan da budur. *O devler, o atalarımız* bin yıllarca süregelen yaşamda gözlemlerini bu sözlerle yaşatmışlar. O atalarımız ki *kökler sağlam olsun ki dallar semaya uzansın* inancıyla çalışmışlar. Onlar ki -şairin dediği üzere- *o güzel insanlar, o güzel atlara binip giderken* nice ulu dağlar boyunda bir medeniyet bırakmışlar...

Peki, kitabın adı nereden geliyor ve ben bu adı neden seçtim? Bernard of Chartres¹¹ tarafından 12. yüzyılda söylenmiş ve aynı zamanda Isaac Newton,¹² ışık ve ışığın kırılmasından söz ettiği bir mektubunda bu ifadeye atıf yapar:

Diğerlerinden daha uzakları görüyorsam bu devlerin omzunda yükselmem sayesinde.

Bilim dünyasında, özellikle akademide kendisine sağlam bir yer edinen bu ifadeyi özümsemek, bizden önce bayrağı buraya kadar getirebilme zahmetine,

¹¹ Chartresli Bernard (12. yüzyıl). Fransız filozof ve yönetici.

¹² Sir Isaac Newton (1643-1727). İngiliz fizikçi, matematikçi, astronom.

cesaretine, azmine, fedakarlığına, inancına sahip o devlere saygımı şairin ifadesiyle sunmak isterim:

Baki kalan bu kubbede bir hoş sada imiş.¹³

İşte bu açıklamalardan sonra kitabın adını da bu yönde düşünerek, bilim okyanusunda bir damla olabilmenin ancak birikimin üzerine koyarak mümkün olabileceğine dikkat çekmek istedim. Tıpkı açık kaynak yazılım felsefesinde olduğu gibi yalnızca bireysel değil toplumsal gelişimle en iyiye varabileceğimizin vurgusunu yaparak önce kendime sonra da sana şunu anımsatmak istedim:

*Yeryüzünün öğretmeni olabilmek için,
Gökyüzünün öğrencisi olmak lazım.¹⁴*

¹³ Baki (1526-1600). Türk kadı ve kazasker. Şairlik yönü baskındır. Öyle ki divan edebiyatımızda “Şairlerin Sultanı” olarak anılır.

¹⁴ Aliya İzzetbegoviç (1925-2003). Boşnak devlet adamı. Bosna-Hersek’in ilk cumhurbaşkanı.

D3vl3r1n 0mzund4 Yüks3l

Siber Akıncılarla Türk Kahvesi

r00t@127.0.0.1: gökyüzünün_öğrencisi #

...

Türkiye'nin ilk #SiberGüvenlikLisesi

Teknopark İstanbul

Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi

öğrencilerine armağandır.

...

<Kod, şiiirdir./>

01110100 01101001 01101101 01110100 01100001 01101100

print("Y4R1N_G3L_B4ŞL4!")